Posudek diplomové práce Renáty Cebe *Vzpomínky českých těžařů a geologů, kteří budovali ropné vrty v Iráku, 1979–1990.* Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2025.

Renata Cebe předkládá k obhajobě diplomovou práci, v níž přibližuje některé aspekty výjezdů a práce v zahraničí tzv. nafťáků, zaměstnanců podniku Moravské naftové doly, kteří byli v letech 1979–1990 vysíláni do Iráku, aby zde budovali ropné vrty (vrtali nové sondy nebo vystrojovali vrty, s. 8). Práce má klasickou strukturu – úvodní představení tématu a teoreticko-metodologická část, po níž je zařazena kapitola zachycující historický kontext, včetně problematiky zahraničně-obchodní činnosti a historie „vysílacího" podniku Moravské naftové doly. Zároveň se autorka snaží uvést čtenáře a čtenářky do samotného oboru „naftařství", což pomáhá porozumění empirické části práce. V té autorka prostřednictvím rozhovorů s bývalými pracovníky Moravských naftových dolů, kteří určitou část svého pracovního života pobývali v Iráku, zachycuje některé podoby každodenního života těchto lidí. Věnuje se problematice vzájemných vztahů mezi pracovníky, dává nahlédnout do toho, jak trávili volný čas, ale také třeba jak se vypořádávali s nejrůznějšími těžkostmi, ať již to byly klimatické podmínky, nemoci či ohrožení v důsledku irácko-íránské války. V závěru empirické části prostřednictvím vzpomínek „nafťáků" diplomantka reflektuje širší rámec této specifické práce vykonávané v zahraničí – nabízí zejména subjektivní pohled narátorů na důležité instituce, ať již na irácké nebo čs. straně (zde zejména podnik zahraničního obchodu Strojexport).

Z textu i z celého zpracování, podrobné heuristiky (autorka se dokonce pokusila komunikovat i s iráckou stranou) a kvalitně zpracovaného orálněhistorického výzkumu je zřejmé, že autorce na diplomním projektu opravdu hodně záleželo a že zároveň prokázala schopnost realizace vlastního výzkumu, od definice tématu k výslednému textu. Práce trpí určitými nedostatky, z nichž většinu by bylo možné odstranit/vyřešit další editací textu – jedná se o určité stylistické problémy, ne vždy vhodně zvolené názvy a podnázvy kapitol, v některých místech jejich nejednoznačné grafické odlišení apod. Zde finální práci komplikoval také značný rozsah stran diplomové práce. Zde bych chtěla v krátkosti přiblížit celý proces, jímž diplomantka prošla – délka jednotlivých kapitol/podkapitol byla v první verzi textu minimálně třikrát rozsáhlejší. Na jedné straně tak bylo obdivuhodné, jak zodpovědně a pečlivě autorka k textu přistoupila, na druhé straně byla postavena před náročný a nelehký úkol krácení, výběru, odlišení podstatného od nepodstatného. Navzdory nedostatkům tak konečná podoba textu a práce diplomantky, která za tím vším stojí, rozhodně zaslouží ocenění.

Z mého pohledu je opravdu zdařilá empirická část práce, v níž se skutečně lze dozvědět mnohé z každodenního života a fungování čs. pracovníků v zahraničí v jedné konkrétní profesi. Vzhledem k tomu, že se jedná o kvalifikační práci oboru orální historie – soudobé dějiny je potřeba pozitivně hodnotit i snahu o zasazení jednotlivých interpretačních okruhů do historického kontextu. Tímto přístupem autorka částečně

vyvažuje poměrně subjektivní pohled na některá z témat a nedostatečný odstup od názorů či postojů narátorů. Ilustrativním příkladem může být na s. 75 parafrázovaný výrok jednoho z narátorů, že znakem dobré party byly „klukovské hry, kdy se převlékali za Araby a fotili s koránem“, k němuž autorka nenabízí žádný komentář, v tomto i obdobných případech zůstává jen u nereflektovaného zprostředkování informace. Ráda bych proto diplomantku požádala, aby v rámci obhajoby více reflektovala svoji pozicionalitu i svoji autorskou subjektivitu, aby zmínila, jestli narátoři práci četli nebo budou číst, jak to práci ovlivnilo/neovlivnilo apod. A také, jak by sama definovala podobná interpretačně nezpracovaná témata ve svém textu, tedy jak by bylo možné s materiálem dále pracovat.

Diplomová práce Renaty Cebe splňuje požadavky kladené na diplomní projekt a zároveň je důležitým příspěvkem k poznání a porozumění problematiky zahraniční mobility čs. pracovníků před rokem 1989. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě, vzhledem k její obsahové hodnotě navrhuji **hodnocení stupněm 1 (výborně)**.

Posudek vypracovala:
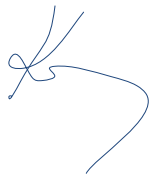
Lenka Krátká, 24. 8. 2025